

**R. P. Ildephonsi Peñafiel E' Societate Jesu, Quondam In
Cusquensi Collegio Sacrae Theologiae Primarij
Antecessoris ... Theologia Scholastica Naturalis**

Peñafiel, Alonso

Lugduni, M.DC.LXXIIX.

2. Ampliùs confirmatur dicta.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-95892](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-95892)

relationis, quia per illam constituitur fundamentum in esse relativi ut quod. Minor non est minus evidens, quia substantia constituitur in ratione entis ut quod, per id in quo convenit cum accidenti in ratione entis ut quod: sed per perfectitatem non convenit cum accidenti in ratione entis ut quod: ergo per perfectitatem non constituitur substantia in ratione entis ut quod: ergo perfectitas non est ens ut quo, sed neque est etiam ens ut quod, ut asserunt adversarij: ergo est nihil. Contra secundo: ergo ab ente, & perfectitate est abstrahibilis ratio communis entis. Paret consequentia, ab illis quæ conveniunt in aliqua ratione intrinsece est præcindibilis aliqua ratio communis: sed perfectitas, & ens conveniunt intrinsece in ratione entis: ergo ab ente, & perfectitate est abstrahibilis aliqua ratio communis entis. Maior probata est à me *disp. 3. quest. 2. Probatur minor*, illa conveniunt intrinsece, quæ participant intrinsece rationem: sed perfectitas, & ens participant intrinsece rationem entis: ergo ab illis est abstrahibilis aliqua ratio communis entis.

25 Nec obstat quod perfectitas est ens ut quo, & ens est ens ut quod, quia illæ sunt differentia, quæ non obstant præcisioni si ex alio capite deitur convenientia, sicut non obstat præcisioni, quod substantia sit ens per se, & accidentis sit ens in alio, quia perfectitas, & inaleitas sunt differentia: sed rationes quod & quo sunt differentia: ergo non obstant præcisioni: ergo à perfectitate, & ente est præcindibilis ratio communis entis, quatenus dicit præcise non repugnationem ad existendum, & oppositum cum nihilo, præcindendo à non repugnantia ut quo, & ut quod. Tunc sic argumentor: ergo vel illa ratio entis præcisa ab ente ut quo, & ut quod distinguitur ex natura rei ab ente ut quo, & ut quod, & sic procedetur in infinitum, quia de illis rationibus quæ remanent post præcisionem, redit idem argumentum, verum repugnent existere, vel non repugnent, & si repugnant, erunt impossibilia, & sic inciditur in primum absurdum, & si non repugnant erunt entia, & consequenter convenient in ratione entis, & sic iterum erit præcindendum repugnat Scotus: ergo ut hoc non dicatur dicendum est quod illa ratio entis, quo præcinditur ab ente ut quo, & ut quod, non distinguitur ab illis ex natura rei: ergo aliqua ratio superior non distinguitur ex natura rei à suis inferioribus: ergo nulla ratio superior distinguitur, quia eadem argumenta militent contra omnes rationes superiores, & inferiores, ut distinguantur ex natura rei.

26 Dices quod hæc propositio, perfectitas in quantum perfectitas est ens, est falsa, quia sensus illius est, quod ratio constitutiva entis est perfectitas, & probant sensum illius propositionis esse illum ex hac alia propositione simili, Petrus in quantum homo est rationalis, quia sensus illius est quod ratio constitutiva hominis est rationalitas: sed contra, quia propositio in qua ponitur hæc particula in quantum non semper habet sensum prædictum in solutione, sed solum est ad exprimendum quod aliquod prædicatum conveniat alicui subiecto constanti ex pluribus formalitatibus ratione alicuius illarum formalitatum: ergo falsa est solutio. Probatur antecedens, si illa particula in quantum semper sumeretur in sensu dicto in solutione, plures locutiones de fide essent falsæ, &

negandæ: sed hoc est hæreticum: ergo particula in quantum non sumitur semper in sensu dicto in solutione. Probatur maior, hæc est propositio de fide: Christus in quantum homo nascitur de Virgine Maria, Christus in quantum homo passus fuit; sed si particula in quantum, sumeretur semper modo dicto ab adversarijs, istæ propositiones essent falsæ, & negandæ: ergo si particula in quantum semper sumeretur modo dicto ab adversarijs plures propositiones nostræ fidei essent falsæ, & negandæ. Probatur minor, in quantum homo natus fuit ex Maria Virgine, est iste secundum adversarios. Christus constituitur in ratione hominis per nativitatem ex Virgine Maria: ergo omnis homo nascitur ex Virgine Maria, quod est falsum: ergo sensus illius particula non sumitur semper modo dicto ab adversarijs.

Confirmatur hoc ipsum ex alia propositione de fide, quæ etiam esset neganda si solutio adversariorum esset vera. Christus in quantum Deus est filius naturalis Patris Aeterni; sensus enim huius propositionis secundum adversarios est, quod Verbum æternum constituitur in ratione Dei per filiationem æternam, ex quo secundum illorum intelligentiam colligitur hæc propositio: ergo omne illud quod est Deus est filius naturalis Patris æterni: sed Spiritus sanctus non est filius naturalis Patris æterni: ergo Spiritus sanctus non est Deus, quod est hæreticum: ergo particula illa in quantum non sumitur semper, ut explicatur ab adversarijs; Sensus igitur illius particula est ad inquirendum in aliquo subiecto constante pluribus formalitatibus, ratione cuius illarum conveniat illi tale prædicatum. Exemplum sit in Christo Domino, qui constat natura humana, & personalitate Verbi divini, cui conveniunt diversa prædicata quædam ex parte naturæ humanæ; quædam vero ex parte personæ divinæ, & sic inquirendo ratione cuius conveniat aliquod prædicatum Christo Domino, vtuntur Concilia, & Patres hæc particula, ut Christus in quantum Deus, est æternus, est ubique; & Christus in quantum homo est minor Patre, quia loquutione virtutem homo est metaphysicis, ut quando dicimus, muretram in quantum docens est scientia, sensus Logica in quantum docens est scientia, sensus enim huius propositionis non est quod ratio scientiæ constituat docentem in quantum docentem, & quod omnis docens constituat rationem, vel quod ratio docentis constituat rationem scientiæ in quantum talis; sensus autem illius est, quod Logica conveniat ratio scientiæ, ex illa parte qua est docens, & non ex illa parte qua est vtens.

SUBSECTIO II.

Amplius confirmantur dicta.

27 Vinto probatur conclusio, si fundamenta Scoti essent sustinenda, actus liber & necessarius Dei distinguerentur ex natura rei: sed actus liber, & necessarius Dei non distinguuntur ex natura rei: ergo fundamenta Scoti non sunt sustinenda. Probatur maior, & applicetur argumentum supra factum *disp. 3. quest. 2.* præcindatur actus liber ut sic à creato, & increato, & actus necessarius ut sic, actus liber ut sic iuxta principia Scoti debet distinguui ex natura rei ab actu necessario

Quæst. V. Vtrum detur distinctio, &c. 365

vt sic: ergo etiam in Deo distinguitur ex natura rei actus liber ab actu necessario. Probatur antecedens eisdem rationibus, quibus probat Scotus iustitiam vt sic, & misericordiam vt sic distingui ex natura rei.

28 Prima ratio est supra insinuata loco citato, videatur ibi.

29 Secunda ratio Scoti est, quia illa quæ habent distinctas definitiones distinguuntur ex natura rei: sed actus liber vt sic, & actus necessarius vt sic, habent distinctas definitiones: ergo distinguuntur ex natura rei. Probatur minor, actus necessarius vt sic, quo potentia fertur in obiectum sine indifferentia, & ex determinatione ad vnum, & actus liber, est, quo voluntas fertur in obiectum cum indifferentia, & non ex determinatione ad vnum: sed istæ sunt definitiones distinctæ: ergo actus necessarius vt sic, & actus liber vt sic habent distinctas definitiones: ergo distinguuntur ex natura rei.

30 Tertia ratio est, quia illud quod est principium conueniendi distinguitur ex natura rei ab illo quod est principium differendi: sed actus necessarius Dei est principium conueniendi cum actu necessario creaturæ, & actus liber Dei est principium differendi ab actu necessario creaturæ: ergo actus liber Dei, & actus necessarius Dei distinguuntur ex natura rei.

31 Quarta ratio est, quia eidem rei non possunt conuenire prædicata contradictorie opposita, & si conueniunt illa subiecta, quibus conueniunt, distinguuntur ex natura rei: sed actui necessario, & libero Dei conueniunt prædicata contradictorie opposita: ergo actus liber, & necessarius distinguuntur ex natura rei. Probatur minor, Pater æternus, & Filius spirant Spiritum sanctum per actum necessarium, & non spirant illum per actum liberum, sed spirant Spiritum sanctum per actum, & non spirant illum per actum sunt prædicata contradictorie opposita: ergo actui libero, & necessario Dei conueniunt prædicata contradictorie opposita. Maior est certa, quia Pater, & Filius necessario spirant Spiritum sanctum, quia Spiritus sanctus est tam necessarius, sicut Pater, & Filius: ergo spirant illum per actum necessarium: ergo actui necessario conuenit aliquid realiter, quod non conuenit actui libero.

32 Confirmatur à simili: ideo Scotus colligit intellectum, & voluntatem distingui ex natura rei, quia Pater spirat Spiritum sanctum per actum necessarium, & non per actum liberum: ergo actus necessarius, & liber distinguuntur ex natura rei: sed hoc implicat: ergo &c. Minor est communis sententia Theologorum, qui contra Caietanum statuunt actum liberum Dei supra necessarium non addere aliquam perfectionem intrinsecam, & est evidens lumine naturæ, quia si actus liber Dei distingueretur à necessario, aliquid quod est formaliter in Deo, & per consequens quod est Deus realiter posset non existere: sed hoc est impossibile: ergo, &c. Probatur maior, Deus potuit nolle creare Divum Petrum: ergo potuit non habere actum liberum circa creationem Divi Petri: ergo hic actus liber potuit non esse in Deo: ergo non solum distingueretur Deus ab hoc actu libero formaliter & ex natura rei, sed etiam modaliter, quod est error Durandi, quia distinguuntur ad minus modaliter, quando vnum potest existere sine alio: sed actus necessarius Dei, & ipse Deus possent existere sine hoc actu libero supposita sententia Scoti: ergo distinguuntur modaliter.

Vergetur totum hoc, & ex eisdem principijs probatur dari in Deo plures naturas divinas ex natura rei distinctas, quod est hæreticum, illa distinguuntur ex natura rei, quæ sunt principium conueniendi, & differendi: ergo sunt plures naturæ divinae ex natura rei distinctæ. Probatur minor, natura divina Patris conuenit cum natura humana Petri, quia quatenus terminatur natura divina per vnicam substantiam Patris, & differt à natura humana Petri, quia natura divina terminatur per alias duas substantias: ergo natura divina in quantum natura divina est, est principium conueniendi, & differendi cum natura humana Petri: ergo natura divina in quantum est principium conueniendi, distinguitur à se ipsa in quantum est principium differendi: ergo datur duplex natura divina ex natura rei distincta: ergo dantur plures Dij ex natura rei distincti.

Vergetur hoc ipsum, evertendo aliud fundamentum Scoti, qui ideo colligit naturam divinam, & Paternitatem distingui ex natura rei, quia communicatur natura divina Filio, & non communicatur Paternitas. Tunc sic argumentor, si hoc argumentum aliquid probaret, non solum probaret distinctionem formalem inter naturam divinam, & Paternitatem, sed etiam distinctionem realem quod ita probat. Natura divina realiter communicatur Filio, & Paternitas non communicatur realiter Filio: sed quando in aliquo ordine vnum communicatur, & aliud non communicatur, illa distinguuntur in illo ordine secundum adversarios: ergo Paternitas, & natura divina distinguuntur realiter. Probatur minor, ideo Paternitas, & natura divina ante operationem intellectus distinguuntur secundum adversarios quia in illo ordine communicatur natura divina, & non communicatur Paternitas: ergo quando duo ita se habent vt in aliquo ordine vnum communicatur, & aliud non communicatur in illo ordine distinguuntur: sed natura divina in ordine reali, & realiter communicatur Filio, & paternitas in illo ordine realiter non communicatur: ergo natura divina, & paternitas distinguuntur in ordine reali: ergo non solum distinguuntur ex natura rei, sed etiam realiter, quod est error Gualteri, & Gilberti: mitto alia argumenta, quæ sunt in divinis contra Scoti sententiam, quæ pugnant cum simplicitate Dei cum summa illius identitate, & alijs perfectionibus, quæ videri possunt apud Doctores supra citatos. Ponam tamen argumentum quo Divus Bernardus in Concilio Lemensi convicit Gilbertum asserentem naturam divinam distingui à personalitatibus, quæ ratio vt inquit Pater Vasquez citatus supra, non solum ob auctoritatem Divi Bernardi: sed etiam quia ipsa in se efficacissima est, est magnificanda, quæ sic se habet, & fit

Vltimum argumentum; probatur nostra sententia, si essentia divina est sapiens, seu sapit sapientia, quæ ex natura sua ab ea differt, & ante intellectum non est ipsa essentia divina, vel illa sapientia ante intellectum natura sua est aliquid vel nihil: sed non potest esse nihil: ergo est aliquid. Rursus illud aliquid ante intellectum natura sua formaliter, & essentialiter, vel est superius, vel æquale, vel inferius ipsa natura divina: sed nec potest esse superius, nec æquale, nec inferius ipsa natura divina: ergo nullo modo distinguitur sapientia divina ab ipsa essentia divina. Probatur minor, & in primis non potest esse superius Deo, quia nihil potest esse superius ipso Deo, nec po-

test esse æquale, quia iam darentur duo differentij æquales ex natura rei distincti: ergo non est æqualis Deo sapientia divina. Probatur antecedens, quidquid est æquale Deo est Deus; sed sapientia divina esset æqualis Deo: ergo esset Deus, & consequenter essent duo differentij distincti ex natura rei. Maior est evidens, ideo enim Patres & Concilia contra Aristotelem probant Verbum divinum esse Deum, quia est æqualis patri, qui est Deus: ergo si sapientia divina est æqualis Deo, erit Deus: sed sapientia divina distinguitur ex natura rei à Deo: ergo est Deus distinctus ex natura rei: ergo dantur duo differentij distincti, quod hæreticum est: sed nec potest esse sapientia divina inferior ipso Deo, quia quidquid est inferior Deo est creatura: ergo, &c. probatur antecedens, ideo Christus Dominus secundum humanitatem est inferior Deo, iuxta illud Ioannis 14. *Pater maior me est*, quia est creatura secundum humanitatem: ergo omne illud quod est inferius Deo est creatura: ergo si sapientia divina esset inferior Deo esset creatura quod est hæreticum.

36 Dices quod sapientia, v. g. nec est æqualis naturæ divinæ nec inæqualis, quia ut aliquid sit æquale alteri debet distingui realiter ab illo; cum autem sapientia non distinguitur realiter à natura divina, sed sit idem realiter cum illa, sit inde ut non sit illi æqualis, nec inæqualis: sed contra, & meo videri manifeste impugnatur hæc solutio ex Scoti in 1. distinct. 8. quæst. 4. ut probet attributa distingui ex natura rei ex Divo Augustino lib. 15. de Trinitate, cap. 3. ita argumentatur Augustinus, asserit attributa omnia esse sibi æqualia, sed nihil est sibi æquale: sed alteri distincto ex natura rei: ergo cum attributa sint sibi æqualia secundum Augustinum, necessario distinguuntur ex natura rei. Et quia poterat aliquis respondere, quod illa æqualitas erat per rationem, hoc impugnat Scotus asserendo quod inepte dicitur aliquid sub vna relatione rationis esse æquale sibi, sub alia relatione rationis considerato: ergo ex sententia Scoti sufficit distinctio formaliter etiam cum identitate reali, ut vnum sit æquale alteri: sed sapientia divina, & natura divina distinguuntur ex natura rei secundum Scotum: ergo sapientia divina est æqualis naturæ divinæ: ergo est Deus formaliter: ergo dantur plures differentij formaliter ex natura rei distincti, quod hæreticum est: ergo ut hoc non dicatur dicendum est, quod natura divina, & sapientia divina non distinguuntur ex natura rei.

37 Conferetur hoc ipsum inducendo aliud incommo- dum in Theologia; sapientia divina est æqualis misericordiæ divinæ secundum Scotum realiter: ergo inter sapientiam divinam, & misericordiam divinam datur relatio æqualitatis realiter. Patet consequentia, omne illud quod est æquale alteri realiter (præcipue cum res sint absolute) est æquale per relationem realem; sed sapientia divina est æqualis realiter misericordiæ divinæ: ergo est æqualis per aliquam relationem realem: ergo in divinis non solum dantur quatuor relationes reales: sed etiam plures, quod est contra communem Doctorum sententiam. Præterea sequetur quod sapientia divina distinguitur realiter à misericordia divina, quia in divinis illa quæ referuntur realiter, distinguuntur realiter.

Ad primum argumentum distinguo maiorem, 38
A expresse cognita concedo maiorem, confuse cognita, nego maiorem, & ad probationem illius nego antecedens; sed differunt se ipsis expresse cognitis, & conveniunt se ipsis confuse cognitis: & si hoc argumentum aliquid probaret, omnino destrueret tertium prædicabile, quod absurdum est, ut est probatum.

Ad secundum distinguo antecedens, quantum 39
ad primam partem, sunt omnino simplices in quantum simplicitas opponitur compositioni, concedo antecedens; in quantum opponitur constitutioni, nego antecedens, & distinguo etiam, quantum ad secundam partem sunt irresolubiles in duos conceptus adæquate distinctos concedo antecedens, in adæquate distinctos nego antecedens, & nego consequentiam, & ad probationem illius nego antecedens, & consequentiam sub distinctione data.

Ad tertium nego maiorem, quia solum per- 40
fectas, & substantia distinguuntur in modo significandi, quia perfectas significatur expresse per modum partis, & differentia, substantia autem significatur per modum totius, & habentis, qui modus significandi abstracte, & concrete ut optime advertit eximius noster Doctor lib. 5. de Trinitate, cap. 8. est maxime familiaris metaphysicis, qui in conceptibus omnino simplicibus utuntur his nominibus concretis, & abstractis, non quia concretum dicat aliquid quod non dicit abstractum, ut patet in his ens, & entitas, nihil enim dicit ens quod non dicat entitas, & similiter Deus, & deitas: sed solum distinguuntur in modo significandi ut dictum est.

Ante solutionem confirmationis advertendum 41
est, quod possumus loqui vel de constitutione substantiæ in fieri vel in facto esse, si autem consideremus constitutionem substantiæ in fieri, necessario debet concipi expresse ens, & perfectas, quia in tantum constituitur substantia in fieri in quantum ens contrahitur per perfectitatem, omnis autem contractio est cognitio clara, & expressa conceptus contrahentis, & contrahibilis de constitutione substantiæ in facto esse aliqui negant, alij autem asserunt quod quando substantia concipitur ut constituta, debent concipi ens, & perfectas eo modo quo solvit eximius Doctor lib. 7. de Trinitate, cap. 3. num. 12. simile argumentum de constitutione divinarum Personarum, cui libenter in hac parte assentior, assero quod quado concipitur substantia ut constituta expresse, necessario debet concipi perfectas, & ens expresse, quo posito Respondetur ad confirmationem, distinguo maiorem quantum ad secundam partem, simul cum ente expresse cognito concedo maiorem, confuse cognito nego maiorem, & distinguo minorem; si includeret ens expresse concedo maiorem, si confuse nego minorem, & ad probationem illius distinguo antecedens, & ad probationem illius distinguo antecedens, & consequentiam, quod non sufficit ad constitutionem substantiæ expresse nego antecedens, confuse concedo antecedens, quod non sufficit ad constitutionem substantiæ, & nego consequentiam.

Et si istas quod perfectas dicit expresse ens: 42
ergo nulla est solutio. Probatur antecedens, perfectas